

KOF

Kullabygdens
Ornitologiska
Förening

FÅGLAR I NORDVÄSTSKÅNE

Nr 1 2013

KOF

FÅGLAR I NORDVÄSTSKÅNE

en rapport från
Kullabygdens Ornitologiska Förening
Nr 1 – 2013

Redaktion

Lars-Bertil Nilsson
Erik Svensson
Carina Palm
Layout: Anders Henriksson

Föreningen

Årsavgift 2012: ordinarie medlem 125 kr,
familjemedlem 10 kr per person. **Betala
till plusgiro nr 2 24 39 – 4.**

OBS! Vid betalning från utlandet är
avgiften 150 kr för att täcka bankernas
växlingsavgift.

e-post: info@kof.nu
hemsida: <http://www.kof.nu>

Ordförande

Thomas Svanberg
Derbyvägen 29
252 86 Helsingborg
tel 042-16 50 52

Adressändring

Carina Palm
Kielergatan 27B
252 69 Helsingborg

© Kullabygdens Ornitologiska Förening,
2013
ISSN 1104-3695

Omslag
Ringtrast
Alf Petersson

Att se nya fåglar – att se fåglar på nytt sätt

Ulrik Alm

Nybörjaren, som jag ofta har i sällskap, har ett stort, men övergående, problem; att få syn på fåglarna. Eller rättare; få syn på just den fågeln som skiljer sig från mängden.

Vi som hållit på ett tag med kikare inser kanske inte hur otroligt skickliga vi är på att "spana av". Att se (eller höra) det som bryter mönstret. – Oj vad jag stått och pekat ut över ången med gungande buskskvättor, över havet med guppande doppingar eller längs strandkanten med alla småvadarna. Men snälla vänner, ser ni inte...tänker jag - frustrerat! - men låter förhoppningsvis inte min känsla framgå alltför tydligt.

Ibland är jag själv i nybörjarens omständigheter. I Afrika har jag varit några vändor och jag märker – glädjande! – att jag börjar få lite, lite kläm på hur jag ska spana av olika sorters landskap och vegetation. Guiden har inga övernaturliga förmågor. Han är som Thomas Svanberg vid Hittarps rev, som Karl-Göran Nilsson vid gubbyllan, Kullaberg. Guiden i för oss främmande miljöer har en finstämd art-biotop-kalenderkänsla. Men under en Söderåsrunda tror jag min Okavangoguide hade varit chanslös. I andra marker och omständigheter är du experten. – Bjud på din tid och expertis när nybörjaren kommer och frågar. Det blir som att se fåglar på nytt sätt.

Vem är jag?

Född och uppväxt i Helsingborg. Bor numera i Ingelstråde, mitt på Kullahalvön med Ornakärr som vardagsmarker. Mer skogsluffare än "strannare", men visst, hav och stränder är också härligt. Hallands Väderö är en favorit i sammanhanget.

Ulrik Alm

Våren 2013 i nordvästra Skåne ur en ornitologs synvinkel

Hittarps rev. Foto: Carina Palm

En grov summering skulle i sportsammanhang kunna låta "Under en lång period väldigt defensivt och inte mycket kreativt. Med sydländska fläcktar och värme satte offensiven så småningom fart och vi bjöds på ett varierat utbud med flera toppar och flera ornitologer noterade goda insatser".

Lampan i sovrummet släcktes sent på kvällen den 14 april. Förväntningarna på morgondagen var ganska stora även om DMI hotade med regn och begränsad sikt. Under dagen hade värmen antligen nått Skandinavien och med den ett stort inflöde av flera arter. Tilltänkt obsplats var Hittarps rev men då det i den tidiga morgonen strilade ett fint regn föll valet på Campingbyn strax söder om Domsten där det ges möjlighet till lä och skydd för nederbörd. Vid ankomst i gryningen märktes direkt att detta skulle bli en dag att minnas. Större flockar med bläsänder var redan igång och sträckte. Lägg därtill att flockarna var kryddade med stjärtänder, skedänder och krickor. Ejdrar och sjöorrar passerade även de i större antal. Regnet upphörde så småningom och då satte rovfåglarna igång och under eftermiddagen passerade även en svart stork. När räkningarna upphörde 12 timmar senare noterades nya sträckrekord för flera arter. Vi var 3 trötta men väldigt glada skådare som nöjda bröt upp! Detta var en av flera dagar man kommer att minnas lång tid framöver och återvända till i obsboken.

Topplistan för våren enligt mig:

Årets upptäckt: Kjell-Åke Hall som den 16 maj hittade en hane videsparv på Kullen.

Årets sträckdag i Öresund: 15 april med dagsrekord för bläsand, stjärtand, skedand och kricka.

Årets sträckdag på Kullen: Flera att välja på men 350 dubbeltrastar den 15 april är inte fy skam!

Årets nedfall: 62 ringtrastar vid Björkeröd den 26 april måste ha varit oerhört häftigt att uppleva!

Årets inflöde: Hela 4 fynd av citronärta är mer än överraskande.

Årets nattsångare: Inte mindre än 6 flodsångare är fantastiskt!

Årets besvikelse: Ejdersträcket med dagsbästa strax över 7000 ex trots god bevakning är nedslående.

Årets häckare: 2 par brandkronad kungsfågel är när dessa rader skrivs i full gång med häckningar.

Årets fågeltorn: Tornet vid Klarningen står ohotat. När ska vi få torn i Skälderviken?

Årets ensamaste: Den orre som hördes vid några tillfällen vid Ramnasjö mossen. Är det den enda vi har kvar?

Thomas Svanberg

Gästriketuren – bland ugglor och spettar

Lappuggla. Foto: Lars Hallbäck

Min farfar var ladufogde på Vrams Gunnarstorp. Han lärde mig en viktig sak i livet. När man ska köra fyrspann ska man ha två unga ivriga hästar fram som håller tempot, och två äldre erfarna hästar närmst kusken som ger balans åt ekipaget. Ungefär så såg det också ut i hyrbussen som styrde norrut mot Gästrikland 21-24 februari med delar av KOF:s styrelse. I framsätet som GPS-navigatör och spanare satt den unge Mikael Olofsson medan fyra mogna män i form av Mikael Jönsson, Lars-Bertil Nilsson, Lars Hallbäck samt Erik Svensson intog resten av bussen.

Syftet med resan var att vi i styrelsen skulle lära känna varandra lite bättre. Som valberedningen konstaterade vid årsmötet har fågel-skådning utvecklats till smågrupper eller t.o.m. ensamarbete. Detta faktum gäller även för styrelsens ledamöter som träffas två – tre timmar varannan månad. För att råda bot på detta valde vi att göra en resa norrut. Tyvärr gjorde jobb och sjukdom att alla i styrelsen inte kunde följa med. De som följde med fick en minnesvärd helg med trevliga diskussioner och nya kryss i listorna.

Övernattningen skedde i Sjösunda vandrarhem som vi kunde disponera helt för oss själva. Rummen fördelades efter antal decibel de få timmar som de användes för sömn. Dessutom hade vi tillgång till ett fullt utrustat kök. På menyn stod bland annat Medelhavsinspirerade ungsbakade grönsaker med lammfärsbiff samt en kryddig thaiwok med fläskfilé. Detta som

motvikt till det kalla vinterklimat som rådde utanför huset.

Dag 1

Första dagen var en lång resdag med stopp i Uppsala för att spana efter tallbit. Efter några minuters letande på universitetsområdet hittade Micke O tre stycken i toppen av en stor lärk. Det bjöds även på en fin närobs av havsörn som passerade över motorvägen mellan Uppsala och Gävle.

Efter upppackning i ett uppvärmt vandrarhem gjordes en resultatlös spaning efter slaguggla i vintermörkret.

Dag 2

Dagen tillbringades på en skyddad lokal med svämskog som är en strandnära skog med asp och björk som dränks under vårfloden. Som skåning blev man lite förvånad när man såg att man med berätt mod ringbarkat mäktiga solitära granar, men syftet var att ge en bättre livsmiljö för hackspettar. På lokalen lyckades vi efter några timmars spaning få se målarten vitryggig hackspett. Vi fick också uppleva en vacker flyguppvisning av gråspett. Övriga obsar var större hackspett, gröngöling och strömsstare.

Eftersom det var gott om snö på lokalen kunde vi även ägna oss åt djurspår i snön vilket resulterade i både älg, varg och utter.

Nattspaningen efter slaguggla var dock utan resultat.

Dag 3

"-Järpe". Det har sina fördelar att låta Micke O sitta i framsätet och spana. Efter en hyfsat lugn inbromsning fick vi några minuters njutobsar av ett näpet litet par som satt och åt björkknoppar precis intill vägen innan de flög in i slyet. Därefter gick färden vidare till Rönnsbacken/Kittan för att leta lavskrika. I stället för att locka med lasagne med tvivelaktigt innehåll, valde vi en variant av Falukorv med namnet Aptitring med liknande tvivelaktiga innehåll. Förutom lavskrika bjöd lokalen på nötväcka samt diverse tättingar som talltita, entita, tofsmes och svartmes

" - Det står något märkligt på Svalan. Det är en person som får besök av en lappuggla. Den kommer dagligen vid 15.30 och sätter sig i tallen ovanför lekstugan". Eftersom det bara innebar en omväg på ett par mil bestämde vi oss för att kolla upp rapporten. När vi närmade oss adressen kunde vi konstatera att; (1) där är huset; (2) där är lekstugan; (3) där är tallen och (4) där är lappugglan. Uppgiften på Svalan stämde och vi fick fina obsar på en lite yrvaken lappuggla som då och då spände de stränga gula ögonen i oss. En otroligt vacker upplevelse som gjorde att vi kunde förlåta slagugglorna som inte ville visa upp sig för oss.

Delar av KOF:s styrelse i Gästrikland.

Foto: Lars Hallbäck

Toftsmes. Foto: Lars Hallbäck

Dag 4

Hemfärden styrdes över Västkusten med mycket lyckat skådningsresultat. Bland de knotiga äppleträden i de äldre villakvarteren i Kristinehamn sågs en vacker hane svarthalsad trast (taigatrast) som obekymrat hoppade runt och kalasade på äpplen medan en massa skådare samlades utanför staketet.

På väg söderut dök det något oväntat upp en hökuggla på en belysningsstolpe vid motorvägen. Man ska tydligen leta efter ugglor på bebodda platser och inte i mörka skogar.

Vid Bälinge kyrka utanför Alingsås kunde vi efter en kvarts spaning i den kalla vinden urskilja en ljus hona tallsparv i en flock med 300 gulsparvar. Här fick vi också ett bra tips om var vi skulle leta efter nästa kryss på hemvägen.

Tipset gällde den större turturduva som hade syns till inne bland bostadshusen i östra Göteborg en längre tid. Det tog inte många minuter förrän den kom flygande mellan husen och landade framför oss i närheten av en lekstuga. Även lekstugor är tydligen bra lokaler att leta fågel på.

Efter ett stopp för en motellmiddag återkom vi till ett mörkt och småregnigt Helsingborg med nya kryss i listorna och en härlig känsla av en god tur med trevliga fågelvänner.

Erik Svensson

Tjo vad det var livat med holkar ...

Tidigt i våras fick KOF ett nödrop från Naturum på Kullaberg. De hade haft en familjedag där man kunde snickra fågelholkar och på grund av riktigt väder hade många familjer sökt skydd i verkstaden. Resultatet blev ett 20-tal holkar med namn som "Falken", "Mesen", etc som behövde sättas upp. Tyvärr var Naturums egna personal fullt upptagna med att förbereda nya vandringsleder, rastplatser, Kungabesök, m.m. och hann inte med ytterligare arbete. Frågan gick därför vidare till KOF, och eftersom KOF är fåglarnas vän tog vi på oss uppdraget. Laddade med skruvdragare och torx-skrivar sattes holkarna upp en lördagsförmiddag av Hans Nordius och Erik Svensson på berget mellan det gamla Naturum och den stora parkeringen. Platserna noterades på en karta och med hjälp av GPS-koordinater. Det är tänkt att familjerna som byggt holkarna ska kunna följa fågellivet i dem i samband med utflykter till Kullaberg.

Erik Svensson

Ny bostad på Kullaberg. Foto: Anette Thorn Jönsson

Resultat från Naturums familjedag.

Foto: Anette Thorn Jönsson

Fågelskådningens dag 5 maj

Själva riksarrangemanget har cirka 20 år på nacken och sen många år tillbaka samordnar vi detta med Helsingborgs museum/Fredriksdal.

En stor fördel är marknadsföringen. Att för KOF dra ihop 50 personer på egen hand (vi har varit 115 som mest!) är inte gjort i en handvändning. Fredriksdal är knappast en optimal lokal i sammanhanget. Jag gillar kuster, dammar, sjöar, öppen terräng för denna typ av arrangemang, men ytterligare en fördel med Fredriksdal är de nervstarka fåglarna, vana vid publik som de är.

Genom åren har vi haft lika olika teman under våra vandringar. Uppskattat inslag år 2011 var när Mikael Jönsson visade ringmärkning. Som ju det året firade 100 år sen första märkningen.

Årets Fågelskådningens dag – där Tommi "Totta Sandberg" biträdde mig för KOFs räkning, gav fina obsar på svarthättor, trastar, ladusvalor, fiskmåsar och rödstjärtar. På håll drog en häger bort och sådana "storfåglar" väcker alltid uppseende.

Ulrik Alm

Skåda(re) i framtiden?

Hur ser framtidens fågelskådare ut? Kommer intresset för fågelskådning att finnas kvar? Är dagens barn och ungdomar intresserade av fåglar? Ja, vi är nog många, som nu blivit lite till åren komna, som ställer oss de frågorna.

Flera har säkerligen, precis som undertecknad, under perioder i livet, haft barnen och nu barnbarn med i fält i hopp om att de ska få ett beständigt intresse för naturen och fåglarna... men det blir inte alltid som man tänkt sig.

Många män, för historiskt sett har fågelskådning varit en mansdominerad aktivitet, har sina rötter i fältbiologerna. Där samlades naturintresserade ungdomar, både killar och tjejer, och upptäckte och utforskade naturen och djuren och här lades grunden för ett livslångt intresse.

På flera håll i landet har man idag startat upp familje-, barn- och ungdomsaktiviteter i fågelklubbarna. Det ska börjas i tid...

Hos oss i KOF och i Nordväst finns inga aktiviteter direkt riktade mot barn och ungdomar, men ringmärkning, ugglekvällar och våra nattskärreexcursioner är aktiviteter som brukar locka till sig yngre deltagare.

På följande sidor får tre av de som kanske kommer att vara framtidens skådare få presentera sig och sitt fågelintresse.

Förhoppningsvis finns det många fler intresserade barn och ungdomar i KOF:s stora upptagningsområde. Är du eller känner du någon som är intresserad och kanske vill träffa likasinnade? Hör då gärna av dig till mig på mail palm_carina@yahoo.se

Carina Palm

Medlemsansvarig i KOF

Anton Söderberg tar över pappa Patriks tub. Foto: Patrik Söderberg

Anton Söderberg

Jag har varit med pappa ute sedan jag låg i liggvagn. Men det är inte förrän nu, när jag är sju år som jag brukar fråga pappa om vi ska sticka ut och skåda. Jag gillar stora fåglar, rovfåglar och framförallt örnar (havsörn, kungsörn, och mindre skrikörn finns på listan). Och så gillar jag korp-paret här hemma i utkanten av Laröd.

Vi har varit och tittat på trandansen i Pulken och det tyckte jag var häftigt. När vi var där passade vi på och titta på storkarna i Viby. Vi hade tur och fick se när det var avbyte i storkboet och hanen och honan hälsade på varandra med sitt näbbklappande.

Ugglor är en annan favorit. Tillsammans med pappa har jag hängt in sju av Sveriges ugglearter.

I Björkeröd i våras upptäckte jag själv två ringtrastar.

Vi har också varit med på lite ringmärkning i Grötvik i Halland och hos Micke i Påarp. Jag gillar blåmesar och tycker om när de hackar på fingrarna. Ringmärkning är kul för då får man se fåglarna fint och det är spännande att hålla dem.

En gång var vi med när Henrik Ehrenberg fångade en kornknarr som han visade upp. Det var häftigt!

Anton gillar att vara med på ringmärkning.

Foto: Patrik Söderberg

När vi var ute en gång upptäckte jag en stor fågel. Det var en fiskgjuse. Jag tycker att det är den finaste fågeln.

En gång frågade någon mig hur man kunde se att det var en röd glada? Då sa jag att stjärten ser ut som på en sjöjungfru.

En viktig sak när man är ute och skådar är att alltid ha med sig fika!

Utrustning: Pentax papilio 6,5 x 21 och pappas tub.

Anton har berättat för pappa *Patrik och Carina Palm.*

Anton och pappa Patrik vid Hasslarps dammar.

Sara är 15 år och bor i Båstad. Under vintern tog hon många bilder på hökugglan.

Foto: Sara Skidell

Sara Skidell

Bland dagens fågelskådare är det många som är 40 år och uppåt men nu har det även kommit en del ungdomar. Jag själv är en av dem. Många av ungdomarna är mycket duktiga och är uppe i lika många arter som de som har skådat länge. Själv har jag sett drygt 260 arter.

Jag var nere sommaren 2012 på ett fågel-läger i Falsterbo där vi var ungefär 6 stycken ungdomsskådare som var mellan 13 och 16 år. Vi hade även med oss två ledare som var i 20-årsåldern som var mycket duktiga. Under lägrats gång var vi ute mycket och skådade även om mycket tid spenderades utanför fågelstationen där vi bodde. Där fick vi t.ex. se tre svarta storkar. Vi fick även följa med ut på nätterna för att fånga och ringmärka vadare och tärnor. Jag tyckte lägret var superkul och hoppas att det kommer ett liknande nästa sommar.

Om jag nu ska berätta varför jag själv skådar fågel så beror det mest på att min pappa skådar mycket och jag får ofta följa med. Jag började skåda fågel på allvar när jag fyllde 10 år och fick min första handskikare. Då blev det helt plötsligt

ännu roligare. Nu när jag är 15 år skådar jag ofta vid Klarningen som är en liten våtmark som ligger några kilometer från Båstad där jag bor. Jag skådar även vid Rönnen och Sandön. En av mina andra favoritlokaler är Hornborgasjön dit vi åker minst fem gånger om året. Jag tyckte även mycket om att åka till Öland.

En av mina drömarter är härfågel. Jag har varit och letat efter den flera gånger men den hinner alltid försvinna innan jag får se den. Under vintern har jag fått närkontakt med en hökuggla som jag har fotat mycket och därför har den blivit en av mina favoritfåglar.

Ibland känns det som att det inte är jättemycket aktiviteter för ungdomar och det vore roligt om man kunde ordna något t.ex. en uggleexcursion eller nattsångarlyssning. Det vore även mycket roligt om man kunde anordna ett läger varje sommar på olika platser i Sverige. Det är viktigt att man verkligen når ut med information när något anordnas.

Sara Skidell

Näktergal. Foto: Måns Segerlund

Måns Segerlund

Jag heter Måns Segerlund och är en alldeles vanlig tonåring som gör sånt som tonåringar gör. Så tittar jag på fåglar också. Och det är det alldeles för få tonåringar som gör.

Att vara ute i naturen har jag alltid gillat. Både hav och skog är härligt.

Det där med fåglar, det är min faster som har smittat mig. Hon är en sån där Rapphöna. Jag är nog mer Stirrhöna.

Jag är en samlare och har alltid samlat på saker. Fåglar är också något man samlar på. Man fångar ju inte och tar hem dem utan kryssar för dem i en lista istället. Då tar de ju inte så stor plats och det är mina föräldrar väldigt glada för.

Det kan vara jobbigt ibland för jag simtränar väldigt mycket, 6 gånger i veckan men någon gång måste man skippa en träning för att titta på fåglar!

Det är skönt att titta på fåglar för det är inte jobbigt. Visst kan man få gå en bit ibland men det gör ju inget.

Måns hinner med fågelskådning trots simträning sex gånger i veckan.

Jag vet inte hur många kryss jag har just nu för jag har slarvat bort min krysslista men jag ska nog hitta den igen.

Fåglar finns ju överallt så det är enkelt att titta på fåglar och man kan göra det var som helst. Till exempel när man sitter i klassrummet. Men det ska man nog inte göra för då blir läraren sur (så länge det inte är biologielektion förstås).

Måns Segerlund

Vad är Rapphönan?

Nätverket Rapphönan är ett nationellt nätverk för kvinnliga fågelskådare med drygt 380 medlemmar. Det stöts av Sveriges Ornitologiska förening (SOF), en organisation vars medlemsantal har gått från 10000 till 16000 på drygt tio år. Under förra året var 45 procent av de nytilkomna medlemmarna kvinnor. Kvinnorna är med andra ord med stora steg på väg in i den traditionellt manliga fågelskådarevärlden.

Kan då kvinnor och män inte skåda tillsammans? Trots att fågelskådning är en aktivitet som kan utövas på lika villkor av båda könen, vill alltså en hel del kvinnor helst vara nybörjare tillsammans med andra kvinnor.

Syftet med nätverket är att på olika sätt uppmuntra och stötta skådande tjejer på alla nivåer, från nybörjare till rutinerade hårdskådare, i sitt skådande. Via nätverket öppnas möjligheter att träffa och lära känna andra skådande tjejer runt om i landet. Man vill också uppmuntra kvinnor, att på olika sätt engagera sig i våra fågelklubbar, både lokalt, regionalt och på nationell nivå.

Rapphönan startades 2009 och börjar bli ganska känt i skådarkretsar. Idag kan man lite varstans se skådande tjejer iklädda Rapphönan t-shirt, linne och väst och Rapphönan dekal syns allt oftare på tubkikare och bilrutor. Det finns idag tio lokala grupper, varav Rapphönan Skåne, som kom igång 2011, är en.

Rapphönan är med andra ord ingen traditionell förening med styrelse, medlemsavgift och årsmöte, utan ett nätverk dit alla tjejer, oavsett ålder, är välkomna. Mer information finns på www.rapphonan.se.

Är du intresserad av våra aktiviteter i Skåne och vill ansluta dig till vår mailinglista? Skicka då ett mail till anette.barr@svedala.se eller kontakta Carina Palm palm_carina@yahoo.se, tel 0706-93 84 75.

Den 14 september är det dags för en ny tjej-skådarexkursion signerad KOF och Rapphönan Skåne. Mer info på vårt program. Välkomna!

Rapphönan Carina Palm

Tjejskådarexkursion med Rapphönan. Foto: Carina Palm

Svarthuvad sparv på Kullen 6 juni 2013

På nationaldagen hade jag ärende till nordvästskåne. Eftersom vädret blev fint tänkte jag att några timmars skådning på morgonen skulle kunna passa bra. Jag körde förbi Görslövsån där en flodsångare har sjungit senaste veckan, den hörde och såg jag rätt fint, sen körde jag ut till Kullaberg. Kom dit vid 07:30 och gick ut på spetsen ner mot bunkern.

Det blev en behaglig stund på klipporna; rosenfink hördes på håll, två tordmular kom tätt över vattnet och lite av de vanligare arterna sjöng. Jag gick tillbaka och tänkte ta vägen till bilen via den stig som går ner vid cafeteria.

Väl nere på de öppna markerna fotade jag eleganta törnskator och gick långsamt fram längs stigen. Jag hörde då en skum fågelsång nere ifrån Åkersberget, en sång jag inte riktigt kände igen. Tänkte på stenskvätta, svart rödstjärt m.m. Gick ner mot havet på den smala stigen i slutningen, sången hördes igen, jag skannade klipporna med kikaren, gick några meter tills jag kom fram till öppen sikt över ravinen och plötsligt flög något gult upp! Fågeln satte sig ca 5 m bort. Jag fick upp kikaren och såg direkt att det var en svarthuvad sparv. Pulsen gick i topp, jag försökte ta några hysfada bilder. Insåg att täckningen var kass på

Svarthuvad sparv på Kullaberg, 6/6 2013. Illustration: Peter Elfman

mobilen. Jag SMS-ade skådarkompisar hemifrån Lundatrakten fick dock ingen respons.

Klockan var nu 08:40. Insåg att fågeln sjöng och var stationär, det verkade till och med som den höll ett revir, jag tog mig snabbt upp till cafeteria (pust) men inga andra skådare fanns på udden, jag gick ner igen och såg fågeln sjunga men fick inte kontakt med någon. Jag gick då snabbt upp till bilen via hagmarkerna (det var svettigt värre vid det här laget). Jag körde över berget till Mölles början vid utsiktspunkten där jag kunde ringa Mikael Arinder som noterade all info jag gav och sedan larmade ut.

Jag återvände nervös till platsen, sparven var kvar men det dröjde ca 60 min innan första skådaren kom dit (några ickeskådare kom förbi och fick se den bra de förstod dock inte riktigt värdet i obsen "... det var väl kul att vi fick se den, vad var det nu den hette..."). Det var en nervös väntan. Sparven syntes dock sjungande

flera gånger när jag stod där själv och myste i solskenet. När skådare till slut kom dit var den tyst och dold i ca 10 min men sedan, till allas lättnad, sjöng den igen.

För mig var detta naturligtvis en härlig upptäckt, min största i den 35-åriga skådarkarriären. Att ensam hitta en raritet som sedan många får se, det bör vara en av de absoluta höjdpunkterna inom den underbara hobbyn fågelskådning.

Det finns ett fynd tidigare i Skåne av svarthuvad sparv, den upptäcktes 6 juni (!) 2004 i Brantevik. Totalt bör det nu med Kullenfågeln vara 37 fynd i Sverige.

Peter Elfman
Pråmvägen 15, Vaggarp
241 93 Eslöv
www.facebook.com
<http://elfmanart.blogspot.se/>

Vargen

Söndagen den sjuttonde mars har jag skrivit "Vargdagen" i obsboken. Thomas Wallin och jag hade börjat dagen med en stund vid Sandön i det soliga men nollgradiga vädret. Årets första skärfläcka och några brunänder och salskrakar gladde. Vid utfarten på vägen bort mot Rönnen spanade Thomas, som körde stint på vägen, åt vänster, höger och vänster igen. Jag kollade rakt fram över fälten. Från höger lunkade en jättelik varg ut över stubben knappt hundra meter bort. Jag hade knappt mål i munnen, men lyckades få fram varg och pekade. Thomas trodde att jag fått hjärnblödning. Jag hade ingen kamera men telefon, så jag öppnade bildörren, tog ett halvt steg ut för att ta en bild. Vargen stannade i steget och

tittade under några sekunder stint på oss. Sedan ökade den farten något och fortsatte i samma riktning. Det var ett mycket större och kraftigare djur med ett helt annat intryck än t.ex. en stor schäfer. Pälsen var raggigt gulbeige-grå. Den fortsatte bort mot vägkorsningen. Gick så upp på vägen och mötte en bil, prydligt i högertrafik. Efter två minuter var den försvunnen bort mot Vegeholmshället.

En stund senare lyckades Rolf Helmersson se vargen när den passerade förbi vägbron vid Vegeå.

Per Muhr

KOF:s program för andra halvan av 2013

Lördag 20 juli

Trollsländor

Intresset för trollsländor har ökat enormt de senaste åren, inte minst bland fågelskådare. Många är vi som stannat upp och förundrats över deras flygkonster över dammar och längs skogsvägar. I dag följer vi med en riktig expert på trollsländor till några fina lokaler för dessa luftens mästare.

Samling: Parkeringen Össjö kyrka, Munka Ljungby kl. 10:30

Ledare: Linda Strand, 070 – 317 59 36

Söndag 4 augusti

Ringmärkning vid Hasslarps dammar

Passa på att vara med vid ringmärkning och skådning runt dammarna när fågeltillgången är som störst. Våra exkursionsledare berättar och visar hur man går till väga när man art- och åldersbestämmer tättingar som fastnat i näten, samt vilka mått som dokumenteras. Vi kommer även att berätta lite om återfynd, samt givetvis titta på en del andra fågelarter som håller till i området. Tänk på att ringmärkningen kan ställas in vid regn eller hård vind.

Samling vid parkeringen 06:00.

Ledare: Henrik Johansson, 0707 – 31 23 64

Lördag 10 augusti

Ringmärkning vid Sandön

Om vädret medger ringmärkning av tärnor kommer Henrik Ehrenberg att visa hur verksamheten bedrivs. Fångsten startar när det blivit riktigt mörkt ca. 22:00. Varma kläder och matsäck är att rekommendera. Henrik visar upp fåglarna som ev. ringmärks och föreläser under bar natthimmel om den kentska tärnans liv. Läs mer om verksamheten på KOF:s hemsida: <http://www.kof.nu/forskning/arter/kentsk/index.html>

Samling: Bryggan ut till Sandön kl. 21:30

Ledare: Lars Hallbeck, 070 – 666 77 81

Lördag 7 september

Vart tar sträcket vägen?

Många är vi som förundrats över sträcket vid Grötvik utanför Halmstad. Vid rätt förutsättningar sträcker tusentals gulärlor, trädpiplärkor m.m. vid denna tidpunkt förbi Grötvik. Men, vart tar de sedan vägen? Denna dag ska vi genom utposteringar inom vårt område försöka få lite klarheter. Du väljer en plats som du sedan från gryning och ett par timmar framåt skådar ifrån. Detta tema är även lämpligt för dig som nybörjare att följa med på. Kontakta Thomas så förmedlar han vart du kan ta vägen och få vara med och bedriva sträckstudier. Observera att denna programpunkt kan komma att ställas in vid olämplig väderlek.

Anmälan till Thomas Svanberg senast 4 september via 0727 – 06 50 52 eller via e-post thomas.svanberg@kof.nu

Lördag 14 september

Tjejkursion

Tillsammans med Rapphönan Skåne ger vi oss ut i de nordvästskånska fågelmarkerna. Vi låter vädret och fåglarna bestämma var vi skådar denna dag.

Samling: Olympiaskolans parkering, Helsingborg, klockan 08:30, samåkning

Ledare: Carina Palm, palm_carina@yahoo.se eller 070 – 693 84 75

Söndag 6 oktober

Hallandskusten

Denna höstdag besöker vi Getterön, Morup och Galtabäck. Har vi tur med vädret kommer vi att ha mycket rastande och sträckande fågel.

Samling vid ICA Maxi i Ängelholm klockan 07:00.

Ledare: Mikael Jönsson 070 – 484 75 24 och Mikael Olofsson 070 – 619 67 90

Någon kväll i november

Fåglar i Uganda

Lars-Bertil Nilsson berättar och visar bilder från sin resa till Uganda.

Lokal och tid får vi återkomma till på vår hemsida www.kof.nu

26 december – Annandag Jul 2013

Hallands Väderö

Klassisk julutflykt som arrangeras av Bjäre Naturskyddsforening och Sällskapet Hallands Väderö's Natur. Som vanligt finns alkor och sjöfågel runt ön och med tur någon skärnsnäppa eller toppskarv. Observera att KOF inte står för ledare vid detta evenemang, utan var och en får leda sig själv.

Se även: www.naturskyddsforeningen.se/bjäre

Avfärd: Båt avgår från Torekov 10:00

Pris: Beroende på antalet deltagare.

Söndag 19 januari 2014

Vinterfågelvandring

Vi tittar till fåglarna i området kring Åvarp och Bjuvs reningsverk.

Samling: Bjuvs vattentorn 09:00

Ledare: Lars Karlsson, lars.rostsparv@telia.com, tfn 042 – 782 51

OBS! Eftersom programmet planeras upp till nio månader i förväg, kan naturligtvis förändringar ske. Nya programpunkter kommer till och ibland måste tyvärr någon ställas in. Gå därför in på vår hemsida, www.kof.nu och kontrollera dagsläget.

Tillökning på Stureholm!

I mitten av maj kunde uppmärksammade skådare notera att vi ute på Stureholms våtmarker har fått tillökning. Nej, jag tänker inte på alla nykläckta fågelungar, sothöns, tofsvipor, gräsänder och gråhakedoppingar utan på den nya plattformen.

Lars Brunnström har med nöje upplåtit mark till plattformen och dessutom ordnat med parkeringsplats. KOF gav förslag på utformandet och har, tillsammans med Naturskyddsforeningen i Helsingborg, bekostat byggandet av plattformen.

Carina Palm

Nya plattformen vid Stureholms våtmark. Foto: Carina Palm

Kullabygdens Ornitologiska Förening
c/o Carina Palm
Kielergatan 27 b
252 69 Råå

Upptäck Rönnen

Rönnens betade strandängar är vid vackert väder en rofylld oas för oss jäktade stadsbor.

När västvinden ligger hårt på är det istället spännande att botanisera bland alla sjöfåglar som blåser in. Chansen är då god att hitta havsfåglar som sällan ses lugnare dagar.

På sensommaren rastar arktiska vadarfåglar av mångahanda slag. Här kan du komma juvelerna riktigt nära och öva in deras läten. Höst och vinter gästas området av otroliga mängder gäss som bjuder på storskaligt skådespel för ögon och öron.

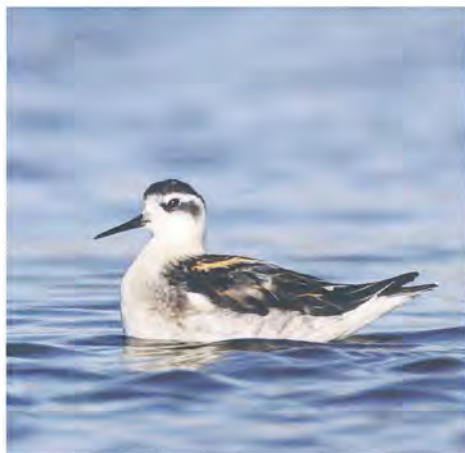
Vintern är den bästa tiden för möten med havsörnar och storfalkar. Örnarna sitter gärna på Rönnens steniga udde ute i nordväst. Med lite tålamod kan du få se dem jaga änder och gäss. En senhöstdag efter en storm såg jag en havsörn göra en kort attack mot vattenytan från sin sittplats där ute. Upp kom den med en ung havssula dinglande i klorna. Förmodligen var sulan inte i bästa form utan hade vinddrivits hit och behövde vila innan den gav sig ut på fiskafänge igen. Den stillasittande havsörnen liknade nog stenarna omkring och verkade inte hotfull förrän den tog till vingarna. De långvingade havssulorna behöver vind eller en springsträcka på vattnet för att komma upp i flygfart – inget av detta stod till buds när örnen anföll, men kampen för livet var ändå inte över i en hast. Örnen hade bara fått grepp om en vingspets, så sulan lyckades kränga sig loss och dyka. Sen följde en rad flygförsök, dyk och

attacker innan sulan med knapp nöd kom undan den tröttande örnen och flög till havs.

Vissa vintrar gästas Rönnen även av jaktfalk i längre eller kortare perioder. Plötsliga uppflög av fåglar som bildar täta flockar kan vara ett tecken på att en jaktfalk eller pilgrimsfalk är på visit. Pilgrimsfalkar kan numera tillfälligt ses året runt på Rönnen och rastar liksom jaktfalkar gärna på de högsta gräskullarna långt ut på halvön.

Mer info finns på: www.kof.nu Fågelskädnung/
Fågellokaler/vår karta/Rönnen

Hans Nordius

På sensommaren rastar arktiska vadare på Rönnen. Här ses en smalnäbbad simsnäppa.

Foto: Anders Henriksson

KOF

Kullabygdens
Ornitologiska
Förening

FÅGLAR I NORDVÄSTSKÅNE

Nr 2 2013

KOF

FÅGLAR I NORDVÄSTSKÅNE

en rapport från
Kullabygdens Ornitologiska Förening
Nr 2 – 2013

Redaktion
Lars-Bertil Nilsson
Erik Svensson
Carina Palm
Layout: Anders Henriksson

Föreningen
Årsavgift: ordinarie medlem 125 kr,
familjemedlem 10 kr per person.
Betala till plusgiro nr 2 24 39 – 4.
OBS! Vid betalning från utlandet är
avgiften 150 kr för att täcka bankernas
växlingsavgift.

e-post: info@kof.nu
hemsida: <http://www.kof.nu>

Adressändring
Carina Palm
Kielergatan 27B
252 69 Helsingborg

@ Kullabygdens Ornitologiska Förening,
2013
ISSN 1104-3695

Omslag
Större hackspett
Mårten Müller

Prakt i ejdrarnas värld

Ingmar Skogar

Mitt arktiska paradiset ligger på breddgrad 78,2 N. Ögruppen heter Svalbard och den stora ön heter Spetsbergen. Några kilometer från huvudorten Longyearbyen ligger gruvbyn Nybyen, där jag alltid bor. Utanför fönstret badar varje morgon ett par vitkindade gäss i smältvattnet och högre upp mot fjällkanten flyger flockar med hundratals alkekungar. Längs vägen ner till Adventfjorden springer skärnsnäppor och från varje lyktstolpe sjunger snösparvar. Ibland ser jag svalbardsripan gå i dikeskanten. Nere i Longyearbyen viker jag av mot hundgården som ligger vid Adventfjorddeltat. Detta delta är ett av Svalbards viktigaste våtmarksområden för vadare och sjöfåglar. Hundgården ligger en kilometer utanför byn och längs vägen ser man alltid ett par kustlabbar, eftersom de häckar här. Många par silvertärnor har också vägkanten som sitt häckningsområde. Hundgården uppfördes i slutet av 1980-talet, och några år senare började ejdrar häcka utanför hundburarna. I en liten damm simmar 50 ejderpar och i gräset ligger 150 ådor på ägg. Bland dessa vackra gudingar, simmar en som är ännu vackrare, nämligen praktvejden. Praktvarianten häckar med omkring 20 par i området. I denna omgivning finns många par vittrutar, ett par ismåsar som är specialister på att ta hundarnas mat, många par skärnsnäppor, kärnsnäppor och ett tiotal brednäbbade simsnäppor.

Finns det en bättre känsla än att ligga på magen och ha 3 – 4 brednäbbade snäppor simmande några meter från sig.

Bosatt i Utvälinge

Jag har hela livet varit fågelintresserad och det gjorde mig till naturfotograf. Fågellarna har fört mig och kameran jorden runt och har lockat oss att flytta till Utvälinge.

Ingmar Skogar

Nya tornfalkslådor uppe

Holkuppsättning har roat mig ända sedan pojkkåren. Försöka "tänka" som en fågel; var blir bra läge, finns det födounderland och kan jag hålla koll från avstånd?

I fallet med tornfalksholkar tillkommer ytterligare en aspekt som jag är road av, nämligen kontakten med gårdsägare eller förvaltare. Dessa kontakter ger massor av sidoinformation och förtroenden om vad som finns på gårdarna vad gäller fåglar, fladderföddjur och annat. Inte så sällan blir det också utflykter i tiden; en som bott på samma gård i 85 – 90 år har mycket att berätta om hur landskapet och fågelfaunan förändrats. Ibland kan dessa sagesmän också berätta om vad farfar berättade. Och då är vi en bit bort på 1800-talet...

Tre nya holkar

I augusti var Arne Nihlén och jag ute. Sommarens spillvirke hade resulterat i tre tornfalksholkar som fann sina rätta (hoppas vi!) platser på Karlsfält, Maltesro och Döshult.

Din hjälp behövs

Så roligt det vore om dessa korta rader kunde inspirera till holknickrande/inköp (gör ditt eget "projekt" och sök medel hos KOF!). Rönneådalens och Bjäre har plats för många holkar. Tornfalken är populär och "lätt såld" hos gårdsägare, likaså behöver staren hjälp. Varenda hästgård borde ha minst två boxar – för starar alltså! Är du beredd att hjälpa till?

Ulrik Alm

Här kan du få fler tips och inspiration om holkar:
www.kof.nu - FAQ - fågelholkar
Boken "Holkliv" av Niklas Aronsson

Arne bäddar på Karlsfält ...

... och spikar i Döshult. Foton: Ulrik Alm

42-årig epok är över

Det gamla ruffiga huset som en gång var fiskarbod och som i många år varit KOF:s stuga har återgått till sin ursprungliga funktion.

De senast 42 åren har KOF-stugan eller Holken varit den självklara mötesplatsen för KOF:s medlemmar. Alla visste vi var nyckeln hängde, under en takbjälke, och kunde gå in och fika eller söka skydd för vädret när helst vi ville. Om du slagit dig ner och lyssnat på vad väggarna har att berätta skulle du säkerligen fått höra många historier från gångna tider.

• Du hade fått höra om Ester Björkman som föddes 1883 på en gård som låg borta vid Rönnen alldeles söder om det som vi idag kallar Lilla vik men som då kallades Sobäcks kärr. Ester livnärde sig på fiske och hon sålde sina flundror, skrubbor, torskar och abborrar på torget i Ängelholm. Ester flyttade till gården vid KOF-stugan 1925. När bostadshuset brann ner 1943 flyttade hon över till hönshuset (KOF-stugan) där man satt in en eldstad. Ester var svårt giktbruten och avled 1959, trots detta bodde hon kvar i huset ända fram till slutet. Kommunen hade erbjudit henne annan bostadsplats i Farhult men hon vägrade att flytta.

• Du hade kanske fått höra att Johan B Andersson i Döinge köpte hönshuset efter Esters död och använde det som förråd bl.a. för fiskeredskap. Det var han som förhandlade med de unga entusiastiska männen som 1970 hade bildat en fågelförening – KOF. 1971 blev KOF ägare till huset. Trots att det var en om möjligt ännu mer mansdominerad förening då än nu, var det två kvinnliga medlemmar som hittade huset och föreslog att det skulle bli KOF:s samlingsplats. En anekdot som berättats många gånger är den om Johan B:s svar på frågan "Var ska vi göra av den spis som

KOF-stugan. Foto: Thomas Wallin

står oanvänd kvar i stugan?" – svaret blev "Släng den ner för hållan"!

• Du hade fått höra att stugan snabbt blev en uppskattad mötesplats och klubbhus. Varje besök på Rönnen började med ett besök i stugan och en titt i den stora obsbok som alltid låg där. Besöket avslutades obligatorisk med en anteckning i samma obsbok om observationerna av de rara fåglar som besöket genererat. I stugan hölls alla styrelsens möten och under de första åren var den, åtskilliga söndagar kl 9, samlingsplats för de klassiska söndagsexkursionerna.

• Du hade fått höra om de många tvister och klagomål på stugans placering som utspelat sig under årens lopp. Under renoveringsarbetet kom många klagomål in och det var på tal om att Höganäs kommun skulle köpa fastigheten. Till sist gav byggnadsnämnden ok till renoveringen. Ärendet gick vidare ända upp till kammarrätten 1984, där KOF till slut fick rätt.

• Du hade fått höra om de många, många oavlönade timmar som olika KOF-medlemmar lagt ner på fönsterbyten, väggrenoveringar och inte minst trädgårdsskötsel för att stugan skulle stå kvar och vara en trevlig samlingsplats både för KOF-are och närboende.

• Du hade fått höra om alla de fantastiska fågelobsar som gjorts från stugan tack vare dess utmärkta läge. Från början var buskagen kring stugan låga. Bänken på kortsidan mot Rönnen var en skön plats att njuta den första vårsolen på samtidigt som utsikten ut över naturreservatet var obruten. Likaså var det vid dåligt väder lätt att öppna de nyrenoverade fönstren och med tub eller kikare ha koll på både Rönnen och havet ner mot Häljaröds hamn. Från stugan kunde man på vintrarna följa den glädjande uppgången för våra rovfåglar. Signalerna om minskande bestånd av falkar och örnar hade länge dominerat i facktidsskrifterna men utvecklingen vände. Man kunde se att det så sakteliga blev allt fler havsörnar och pilgrimsfalkar som använde Rönnen som jakt- och övervintringsområde. Jaktfalken Brutus dök också oväntat upp en vinter som ungfågel och återvände sedan flera vintrar i nyruggade dräk-

ter till Rönnen. Blåsiga dagar har havssulor, labbar och alkor setts dra förbi tätt utanför stugans slänt.

Nu finns stugan inte längre kvar i KOF:s ägo. Den har de senaste åren fått en allt mindre betydelse för föreningens medlemmar och detta samt rädslan för höga rivningskostnader var bidragande orsaker till vårt beslut. 2013 såldes stugan till en lokal fiskare och den får nu åter tjäna som fiskarbod.

I försäljningskontraktet står inskrivet att KOF-are har tillåtelse att använda stugans tomt för fågelskådning även i fortsättningen. Förhoppningsvis ska också de kommande åren bjuda på fantastiska fågelupplevelser.

Karl G Nilsson grävde nyfikat i historieböckerna och texten skrevs av Carina Palm och Thomas Wallin.

Hägring vid Sandön?

Nej, det var inte en hägring. Det var faktiskt åtta ägretthägrar som besökte stranden vid Sandön den 14/10 2013. Karl-Erik Söderqvist lyckades få med alla åtta på samma bild.

Upprop Kullabergs- inventeringen 2014

Rosenfink. Foto: Oscar Lindberg

Anmäl dig till 2014 års häckfågelinventering på Kullaberg, med spännande och rofyllda stunder samtidigt som du bidrar till kunskaperna om fågellivets utveckling på berget.

Kullabergs häckfåglar har inventerats av KOF kvart tionde år sedan 1974. Våren 2014 är det dags för femte gången. Tidigare såväl som nya inventerare är välkomna att delta i detta intressanta arbete enligt revirkarteringsmetoden. Vi bedömer alltså hur många häckande par det finns av olika fågelarter inom det tio kvadratkilometer stora naturreservatet, som delas in i sju delområden. Besöken fördelas så att alla arters häckningstid bevakas, med flest besök i april – maj då många arter häckar. 2004 besöktes områdena i genomsnitt åtta gånger. Genom att göra fler besök i ditt område kan du kompensera för bristande vana. God kunskap om de vanligaste fåglarna behövs, men har du liten inventeringsvana erbjuder vi viss utbildning under vårvintern. Att inventera ger en närkontakt med naturen och fåglarna på ett speciellt spännande sätt. Vanliga arter känns mer värdefulla när man

kommer dem in på livet och försöker klura ut om de häckar eller bara är på tillfälligt besök. Per automatik blir man också skickligare på att känna igen även andra läten än sången. Arbetet är ideellt, men ersättning för resor inom KOF-området utgår.

Förändringar

Stora förändringar av olika arters antal har noterats genom åren. Från 1994 till 2004 ökade arter som större och mindre hackspett, grönsångare och stenknäck med hela trettio procent eller mer. Minskade lika kraftigt gjorde näktergal, stenskvätta och alla tre häckande piplärksarter. Gransångaren har under de här åren varit den stora vinnaren på Kullaberg. Från sparsamt förekommande 1974 klättrade den till tredje plats, efter bofink och lövsångare 2004. Vilka blir vinnare respektive förlorare 2014?

- Ska brandkronad kungsfågel och svarthakad buskskvätta etablera sig?
- Får vi se sommargylling och höksångare med ungar?
- Ska rosenfinken åter öka efter en svacka 2004?
- Fortsätter stare och gök sin kraftiga kräftgång?

Gransångare (överst) och svarthakad buskskvätta. Foton: Johan Stenlund

Intresseanmälan

För anmälan eller mer information mejla till: hans.nordius@telia.com

Telefon eller SMS till Hans Nordius: 070-3921330

Läs om tidigare inventeringar på KOF:s hemsida! www.kof.nu/arkivet/public.htm

Skrolla ner till: Kullabergs häckfåglar. Välj år!

Hans Nordius

Brandkronad kungsfågel. Foto: Johan Stenlund

Har du en fågelvänlig trädgård?

Ibland behövs ganska lite för att en trädgård ska locka fler fåglar. Eva Stenvång Lindqvist, en av författarna till boken *Fåglarnas trädgård* och sommarboende i Viken, tipsar.

Många tror att en trädgård måste se ut som en vildvuxen ödetomt för att locka många fåglar, men så är det inte. Även den som vill ha en välbesegrad trädgård med exotiska växter kan få fåglarna att trivas, bara deras behov tillfredsställs. Och då handlar det i första hand om skydd/gömmeställen, utkikspunkter, bostäder/boständemiljöer samt mat och vatten – året runt.

Det kan vara idé att titta på sin trädgård med fåglarnas ögon, särskilt om den inte ligger i anslutning till natur. Finns det något som kan förbättras?

Hellre ett litet träd än inget

Träd är viktiga. Finns det inget så plantera ett. Även små träd drar till sig fåglar.

Här i Nordvästskåne är de hårda, salta vindarna ett problem om man bor nära kusten, men oxel tål det mesta. Ger fina bär åt fåglarna också!

Hur står buskarna? Fös hellre samman dem i buskage än att ha dem glest utspridda. Det är också i närheten av skyddande buskage och träd som fågelrestaurangen hör hemma.

Gärna häck – och alltid vatten

Häckar är alltid bra, de skyddar både fåglarna och trädgården. Friväxande häckar, med exempelvis syren, buskrosor som ger nypon, eller bukettapel, ger välkommen föda. I utsatta lägen och på (alltför) sandiga jordar fungerar vresros – *Rosa rugosa* – som växer längs stränderna. Det finns olika odlingsvärda sorter. Oxel fungerar också som häckväxt.

Det måste finnas vatten, men det behöver inte vara en damm. Det räcker med ett vackert fat eller helst flera – fyll på ofta bara, det får inte torka ut!

Man behöver inte avstå från gräsmattan, men se till att det är lummigt runt omkring med växtlighet i olika nivåer – som här i en trädgård i Höganäs.

Foto: Eva Stenvång Lindqvist

En exemplarisk gjuten fågeldamm med sluttande kanter, i Ulla Molins stilbildande trädgård i Höganäs som visas bl.a. under evenemanget *Tusen Trädgårdar* (2014: 29 juni).

Foto: Eva Stenvång Lindqvist

Min egen trädgård, mja...

Nu ska ingen tro att min sommarträdgård i Viken är något föredöme, i alla fall inte just nu. Två träd vid gatan har dött och en halvdöd syren som lutade sig över staketet fick tas ned. Men jag har planterat nytt – tre purpuraplar. Ett rejält buskage ska det också bli på framsidan. Gräsmattan – mina killars fotbollsplan när de växte upp – ska bli mindre, till förmån för fler buskar och fröbärande perenner. Det får ta den tid det tar – man ska hinna njuta också. Och skåda!

Slutligen: Köp alltid dina växter från fackhandeln, där personalen är kunnig. En god idé är också att gå med i den lokala trädgårdsföreningen. Nordvästra Skånes Trädgårdsförening (med den skojiga webbadressen www.kratta.nu) tillhör Riksförbundet Svensk Trädgård (www.tradgard.org), som hjälpt till med vår bok.

Eva Stenvång Lindqvist

Fåglarnas trädgård

Eva Stenvång Lindqvist
Niklas Aronsson

Eva är medförfattare till "*Fåglarnas trädgård*".

Eva Stenvång Lindqvist, skådare (367 Sverige-kryss) och trädgårdsfantast. Bor i Gustavsberg och har sommarhus i Viken, där bilden är tagen. Medförfattare till *Börja skåda fågel* och *Fåglarnas trädgård*. Bägge är utgivna av SOF, beställ på www.naturbokhandeln.se

Miss inte Evas föredrag!

Den 10/4 2014 bjuder Eva på ett KOF-föredrag med titeln "*Locka fler fåglar till din trädgård*".
Plats och tid: Höganäs bibliotek kl 19:00
Se även KOF:s vårprogram 2014.

Foto: Jonas Lindqvist

Va! Ska KOF finnas på Facebook?

Som du kanske märkt på senaste tiden har en del av tjänsterna på KOF:s webb fasats ut. Galleriet går på sparlåga och bloggen är avslutad. Istället har vi satsat mer på att synas på våra Facebooksidor.

På Facebook når vi snabbt många intresserade och du som medlem har möjlighet att kommentera och att lägga in egna texter/bilder. Den nya inriktningen har inte varit okontroversiell – det finns de som har varit skeptiska.

Det är i och för sig inget nytt att föreningens webbutveckling har ifrågasatts. Redan 1997 när vi startade KOF:s webbplats var det en del medlemmar som tyckte att KOF inte skulle finnas på Internet – alla medlemmar hade ju inte någon dator och kunde bli utestängda... Nu vet vi hur datoranvändandet fullkomligt revolutionerat kommunikationen mellan oss fågelskådare.

Tidig obsbok

Vi i KOF var tidigt ute med en obsbok och redan 1997 var det, precis som nu, den som var vår bärande tjänst. Visserligen var vi några Bjäreskådare som hade startat en digital obsbok redan något år tidigare. Vi var dock bara tre personer som skrev i den och dessutom var det oftast vi tre som var ute tillsammans så egentligen fanns det inte så mycket nytt att läsa. När vi startade KOF:s obsbok fanns ett mycket större underlag och rapportering tog ordentlig fart. I skrivande stund har du en obruten rad av 191 månadsobsböcker att läsa i!

Obsboken stod också i centrum när föreningens webbgrupp möttes den 16 oktober. Det är den i särklass mest besökta av våra sidor genom åren. Vi diskuterade bland annat hur vi ska få ännu fler medlemmar att skriva i den. Har du några förslag?

Vi bestämde också att försöka installera en ny kamera hos falkarna i Sydhamnen i Helsingborg, så att vi kan följa falkarnas bestyr nästa vår igen. De sidorna är till och med mer välbesökta än obsboken under några intensiva veckor varje vår. Att kunna se bilder från falkarna på Kullaberg står också högt på önskelistan och möjligheterna ska undersökas.

Vi beslutade också som tidigare sagts att använda Facebook mer. Vi ser gärna att du som medlem också lägger in bilder, texter, frågor där. På så sätt blir den full av liv. Vår blogg är nedlagd för gott. Beträffande Galleriet hoppas vi på möjligheter att, när nya versionen av rapportsystemet Svalan är klar, kunna filtrera fram de bilder som är inlagda från nordvästra Skåne.

Vad tycker du?

Tycker du att den nya inriktningen är bra? Har du några förslag på hur vi kan förbättra vår webbplats? Diskutera gärna i vårt forum på www.kof.nu/forum. Eller ta ett snack med oss i webbgruppen när vi möts i fält! Gruppen består av Carina Palm, Christer Strid, Kalle Nilsson, Mats Peterz, Thomas Svanberg, Affe Petersson och under-tecknad.

Thomas Wallin

Find us on
Facebook

Fågelsångskurs i vår

Varför sjunger fåglarna och varför är det bra att känna igen olika fåglars läte?

Man kan säga att det i huvudsak finns två orsaker till att fåglarna sjunger; för att försvara sitt revir och för att locka till sig en hona. Varningsläten och lockläte ingår också i fåglarnas repertoar.

En del fåglar sjunger året runt, t.ex. rödhaken, talgoxen börjar "tjytta" tidigt på våren och koltrastens flöjtande toner ger försmak om vad som komma skall. De första återvändarna börjar höras i alla buskar och snår och månad för månad får kören tillökning av nyanlända fåglar. När träden lövats är konserten magnifik men det är ofta svårt att hitta småfåglarna. Då är det bra om man kan känna igen och lokalisera dem via sången. Tillsammans med biotopen kan det vara avgörande för att artbestämma en fågel. Börja med ett par arter och fyll på allt eftersom du känner dig säker på de fåglar du lärt dig. Lyssna på inspelade läten, lyssna i naturen och ta kanske en liten ramsa till hjälp för att minnas ... en, två, tre, fyra, fem, sex - sju sjunger exempelvis gulspårven.

Mikael Olofssons tankar om fågelsång

Det finns mycket man förknippar fågelsång med och minnen som kan gå väldigt långt tillbaka. Kanske till tiden innan man började kalla sig fågelskådare. Fåglar är musik för mig och kanske hänger det ihop, ens musikalitet och hur man lär sig fågelläten. Från början kändes det som en omöjlighet att lära sig skillnaden på alla de olika fågelsångerna. Jag började lära mig några sänger och letade också upp den som sjöng och såg vilken fågel det var som sjöng. Olika fågelsång förknippas ofta med speciella miljöer, platser man hört fåglarna på, från utlandsresor

Svarthätta. Foto: Anders Henriksson

På KOF:s hemsida www.kof.nu under Fågelskådning – Fågelsång hittar du ett finfint ljudgalleri där du själv kan botanisera bland lätena hos våra nordvästskånska fåglar.

I vår kommer KOF att ha en fågelsångskurs. Vid fyra tillfällen träffas vi och får tips och hjälp med att komma igång att lära sig läten. Då är du förberedd att möta fåglarna när dom sätter igång att sjunga och innan arterna blivit oöverskådligt många.

Är du intresserad?

Anmäl dig då till mikael.olofsson.248@student.lu.se. Information om tider och lokal får du via hemsidan eller av kursledaren.

Carina Palm

eller helt enkelt med vissa väder och årstider. Fåglarnas lockläten är ofta en större utmaning och många gånger helt nödvändig för att man ska kunna vara säker på arten. Småfåglar på hösten både upptäcks och artbestäms nästan enbart på läten. Ett avvikande läte har vid ett flertal tillfällen inneburit upptäckten av ovanligare arter; trädgårdsträdskrypare, rostgumpssvala, biätare och sibirisk tundrpiplärka. Lätet innebär en genväg när vegetationen är för tät, när man inte tittar upp mot himlen vid rätt tillfälle eller inte tillräckligt noga spanat igenom den där flocken på fältet.

Örby ängar

Foto: Leif Dehlin

Örby ängar – platsen där man använder gympaskor, hundkoppel eller kikare. Dock inte så ofta samtidigt.

Nu är det höst och jag står åter på plats nere vid fotbollsplanen för att följa fåglarnas väg söderut. Inte varje dag, inte varje vecka men ganska ofta från augusti till november när inget annat kräver min uppmärksamhet. Det är ganska fascinerande hur jag och många med mig rutar in livet efter ett visst schema. Ett schema som skapar förutsättningar för trevliga möten människor emellan.

Jag finns oftast på plats strax innan kl 07.00 med tub, ryggsäck och anteckningsbok, ungefär samtidigt som herr Svensson passerar förbi i snabb marschtakt. En snabb igenkännande nickning så är han borta. Fast han kommer tillbaka både två och tre gånger på sina träningsvarv runt de välbetade hagmarkerna. Jag vet det. Lite senare kommer Pia och Lena med sina hundar, en stor och en ännu större hund, som flänger runt på fotbollsplanen när de inte letar något ätbart i min ryggsäck. Fru Halden med sin grånande pudel är lite mer diskret men hejar gärna och undrar; "Har du sett något idag?" precis som paret som deltar i Micks studiecirkel. Se'n kommer Kurt, lite senare och med lägre tempo. Han har oftast synpunkter på hur andra sköter sig men är väldigt intresserad av djur och natur.

Trevligt att veta

- Stora delar av området sköttes som slåttermark fram till slutet av 1800-talet.
- Stolparna som finns nedanför folkhögskolan har använts för att rensa fiskenät.
- 400 kärlväxter och 300 olika svampar är noterade från området.
- Näktergalen är en karaktärsfågel vår och försommar, sträcket av bo- och bergfink imponerar i september och början av oktober tillsammans med olika rastande trastar. Vattenrall hörs från olika vassområden oavsett årstid. Minst elva arter sångare häckar i området.

Tja, har man inget annat för sig kan man ju upprätta sitt nätverk av sociala kontakter här på Örby ängar. Kanske skulle man bjuda alla på fika en dag!

Idag är det den 29 september, klockan är 06.45 och vindarna är svagt ostliga vilket bådar gott för dagens sträckräkning. Nu gäller det bara att välja rätt plats. Nere vid fotbollsplanen intill trädriddån där fåglarna kommer nära, och lätena kan urskiljas bra, eller uppe på "fortet" med utsikt över hela området och med goda

möjligheter att fånga upp sträcket när det drar förbi på bred front. Det får bli "fortet" idag. Mest för att det är söndag och jag vet att redan klockan nio brukar pojklagsspelarna och de ivrigt hejande föräldrarna ockupera fotbollsplanen.

Järnsparvarna är morgontidiga och hörs från såväl buskar som högt uppe bland moln och den sol som är på väg upp. Gransångaren håller sällskap. Vattenrallarna, de är flera, grymtar till lite då och då. De första bofinkarna drar förbi och nu kommer blyertspennan och anteckningsboken fram, 100 + 150 + 45 + 670 + Just idag sträcker en hel del mindre korsnäbb också. En flaxig nötkråka passerar vilket är en ny art för mig i området. Trevligt. Lite senare kommer några trädlärkor med sina mjuka, lite försiktiga, locklåten följda av flera sånglärkor. Massor av ringduvor som böljar fram högt uppe i det blå, blåmes som sträcker tätt över buskridåerna, en stenfalk över hagen som fortfarande betas och en vråk som tar sikte på Helsingör. Från vassruggarna hörs vattenrallen.

Klockan är snart elva och sträcket avtar. Solen har letat sig högt upp på himlen och värmer riktigt gott. Stela leder, efter några timmars stillastående, börjar så smått mjukna och jag packar ner tub och kaffe och beger mig bort till vassområdena vid skjutbanan via hagmarkerna. Några svarthättor klänger runt bland fläderbuskarnas svarta bär tillsammans med två taltrastar. En mindre hackspett hörs. Tankarna avbryts av några helt andra funderingar; Undrar hur det gick för den bruna kärhöken som länge höll till i vassruggarna i somras? Undrar varför inte skäggmesen häckar i området? Nåväl, det får jag väl fundera vidare på och fortsätter istället vandrigen ner mot hamnen och havet. Det är här man kan hitta såväl kaspisk- som medelhavstrut bland alla grå-, sill- och havstrutar. Det är inte lätt, men det går säger de som kan. Jag fokuserar istället på försärlan som sträcker över. Det är betydligt enklare.

Jag träffar Micke som just avslutat sin ringmärkning och packat ner sina nät efter en god "fångstrunda" och vi växlar några ord.

Efter en timmes strosande är jag tillbaka vid fotbollsplanen och väl där möts jag av besvikna pojklagsspelare från Ängelholm som just förlorat sin match med 4 – 0. Jag tycker lite synd om dem men det är väl så det är i fotbollsvärlden. Mina funderingar avbryts av stenknäck som drar förbi men det bryr sig inte killarna om. Varför förstår inte jag som är fågelskådare och inte fotbollsspelare.

Tankar förmedlade av Micke Jönsson och Leif Dehlin

Vill du veta mer om Örby ängar så gå in och sök information på kommunens hemsida. Du hittar även information om Örby ängar som fågelokal på KOF:s hemsida. Det gör du genom att besöka www.kof.nu/lokaler/objekt/orby_angar.html

Örby ängar. Foto: Leif Dehlin

KOF:s vårprogram 2014

Fågelsångscirkel (se sidan 11)

I vår kommer vi att ha en fågelsångscirkel för dig som skådat ett slag och vill gärna veta hur många som är intresserade. Vi ber dig att lämna intressemälan till Mikael Olofsson: mikael.olofsson.248@student.lu.se eller tel 070-619 67 90.

Söndag 19 januari Vinterfågelvandring

Vi tittar till fåglarna i området kring Åvarp och Bjuvs reningsverk.

Samling: Bjuvs vattentorn kl 09:00.

Ledare: Lars Karlsson, lars.rostspurv@telia.com, tel 042-782 51.

Tisdag 11 februari Vilda Skåne – Bildvisning

Naturen i Skåne är på många håll dramatisk och här finns en mångfald av arter och upplevelser som få landskap kan matcha. Kom och njut av fotografen och biologen Johan Hammars inspirerande bildvisning om skånska naturupplevelser. Samarrangemang mellan Kullabygdens Ornitologiska Förening, Naturskyddsföreningens kretsar i nordvästra Skåne samt Studieförbundet.

Plats: Ängelholms bibliotek kl 19:00.

Kontakter:

Lars-Bertil Nilsson, bj-lbn@comhem.se,

tel 076-817 78 53 och

Johan Hammar foto@johanhammar.com,

tel 070-866 27 69.

Onsdag 26 februari

Ugglekväll

Följ med ut på Svedberga kulle och lyssna på ugglornas hoande i vinternatten. Kattugglorna brukar vara i full gång vid denna tid på året om vädret är det rätta.

Samling: Svedberga gård kl 20:00. Samåk gärna om ni kan.

Ledare: Ulrik Alm tel 070-465 43 54.

Onsdag 5 mars Årsmöte

Föreningens årsmöte hålls i år på Gunnestorps gård (f.d. Bäckafarm) mellan Farhult och Mjöhult. Kaffe och hembakat serveras. Efter årsmötet visar Alf Petersson och Ulf Stähle bilder från sin resa till Kamchatka. Det finns även möjlighet att köpa lotter med fina priser.

Plats: Gunnestorps gård

Tid: 19:00

24 mars – 9 juni Måndagsexkursioner med start 18:00

Höganäs: 24/3, 14/4, 5/5, 26/5

Samling: Ekohallen, Höganäs

Ledare: Karl G Nilsson tel 072-219 60 84,

Affe Petersson tel 070-171 21 34,

Kaj Möller tel 070-541 64 69

Ängelholm: 31/3, 21/4, 12/5, 2/6

Samling: ICA Maxis parkering

Ledare: Thomas Wallin tel 070-644 96 60,

Kjell-Åke Hall tel 070-827 83 16

Helsingborg: 7/4, 28/4, 19/5, 9/6

Samling: Olympiaskolans parkering

Ledare: Thomas Svanberg tel 072-706 50 52,

Carina Palm tel 070-693 84 75,

Lars-Bertil Nilsson tel 076-817 78 53

Läs mer om måndagsexkursionerna på sidan 16.

Tisdagen den 25 mars Dagfjärilar - något för alla!

Lars Pettersson, Lund, berättar om fjärilar och fjärilsövervakning från Falsterbo i söder till Abisko i norr. Lars är forskare på Biologiska institu-

tionen på Lunds universitet och koordinatör för Svensk Dagfjärilsövervakning (<http://www.dagfjarilar.lu.se>).

Plats: Ängelholms stadsbibliotek (hörsalen),

Tid: 19:00

Arrangörer: Naturskyddsföreningarna i nv Skåne, KOF samt Studieförbundet.

Torsdagen 10 april

Locka fler fåglar till din trädgård!

Hur kan du få fler fåglar att trivas i trädgården? Eva Stenvång Lindqvist, en av författarna till boken "Fåglarnas trädgård", ger tips och råd kring hur en trädgård kan planeras och förbättras utifrån fåglarnas behov. Hon tar också upp fåglarnas betydelse för trädgården, fågelmatning och holkar. Förutom att Eva är fågelskådare, och även en av författarna till boken "Börja skåda fågel", har hon ett stort trädgårdsintresse. Läs mer om Eva på sidorna 8 – 9.

Plats och tid: Höganäs bibliotek kl 19:00

Onsdag 16 april

Vårvandring i Björkeröd

Denna vårväll ägnar vi oss åt en vandring i Björkeröd på Kullaberg där vi tittar och lyssnar efter nyanlända vårfåglar. Vid denna tid på året innebär det bland annat rödstjärt, ladusvala och lövsångare. Med lite tur finns det också någon ringtrast på plats, på denna för arten klassiska lokal, innan den söker sig vidare till häckningsplatserna långt norrut.

Samling: Parkeringen i Björkeröd, Kullaberg

Tid: kl 18:30.

Ledare: Alf Petersson och

Kaj Möller tel 070-541 64 69.

Söndag 4 maj

Fågelskådningens Dag

Fredriksdal

Vår gröna oas mitt i centrum av Helsingborg erbjuder ett rikt fågelliv. Vi tar oss runt och tittar

på rörhönorna i dammarna, ringduvorna i sina häckningsbestyr och hoppas på lite nyanlända sångare.

Samling: Entrén till Fredriksdal kl 09:00. Observera att entréavgift föreligger.

Ledare: Ulrik Alm tel 0704-65 43 54.

Kullaberg

Samling vid naturrummet vid fyren kl 09:00.

Ledare: Kaj Möller tel 070-541 64 69 och

Thomas Svanberg tel 072-706 50 52.

Onsdag 4 juni

Nattskärör

Vi åker ut till skogarna runt Vegeholm eller någon annan lämplig lokal i Ängelholmstrakten och lyssnar på spinnande nattskärör, knortande morkullor och tjatiga taltrastar.

Samling: Lindab Arenas parkering i Ängelholm kl 21:00.

Ledare: Lars Hallbeck tel 070-666 77 81.

Lördag 14 juni

Fjärilsexkursion

Vi njuter av fjärilar och fåglar och annat som kan dyka upp på de fagra blomterängarna uppe på Hallandsåsen. Föransmälan görs till ledarna senast 10 juni.

Samling: kl 09:00.

Lokal meddelas vid anmälan. Vi räknar med att avsluta senast kl 14:00.

Ledare: Lennart Engman tel 0738-21 70 28 och Thomas Wallin tel 070-644 96 60

Vid dåligt fjärilsväder meddelar vi deltagarna om ny dag.

OBS! Eftersom programmet planeras upp till nio månader i förväg, kan naturligtvis förändringar ske. Nya programpunkter kommer till och ibland måste tyvärr någon ställas in. Gå därför in på vår hemsida, www.kof.nu och kontrollera dagsläget.

KOF
Kullabygdens
Ornitologiska
Förening

Christer Strid
Pilfinksgatan 23
254 50 HELSINGBORG

Måndagsexkursioner

Grytskärr. Foto: Thomas Wallin

Den 24 mars går startskottet för vår nya programpunkt – måndagsexkursioner. Tanken är att vi under några månader på våren erbjuder fågelskådning i närområdet tillsammans med erfarna skådare. Med utgångspunkt från Höganäs, Helsingborg eller Ängelholm besöker vi

varje måndagkväll, start 18:00, en eller flera aktuella fågellokaler. Du får möjlighet att vara med och uppleva fåglarnas återkomst och höra hur skogen och markerna åter ljuder av den vackra fågelkonserten som vecka för vecka fylls på av nyanlända arter.

Vi kommer att ge löpande information om excursionerna på vår hemsida under rubriken Forum. Där kommer du, senast dagen innan, kunna se vart vi beger oss den aktuella dagen. Kanske bor du nära lokalen och kan då välja att ansluta direkt på platsen.

Se även "Måndagsexkursioner" i KOF:s vårprogram på sidan 14.

Väl mött i fält
Styrelsen

Ismås

Den 1 december förädrades vi av den 4:e nya arten för året då en ung ismås hade det goda omdömet att efter upptäckten vid Påarp i Halland förflytta sig söderut och slå sig ner i Båstad hamn. Här bjöd den på verkliga näröbsar då den höll till på pirarna. Fyndet utgör det 25:e i landet, det andra i Skåne och alltså det första inom föreningens verksamhetsområde.

Text och foto: *Thomas Svanberg*

